

“คนคลองเปี้ยะ”

แบ่งกำไรจากกลุ่มออมทรัพย์ ไปปลูกต้นไม้ไว้ให้ลูก...

พชช.-CODI

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ทำไมต้องปลูกต้นไม้ไว้ให้ลูก...

นายอัมพร ต้วงปาน แกนนำคนสำคัญของกลุ่มออมทรัพย์ตำบลคลองเปี้ยะ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา องค์กรการเงินชาวบ้านที่มีเงินสะสมมากที่สุดในประเทศไทยถึง 110 ล้านบาท เล่าที่มาที่ไปและเหตุผลที่ พ่อ แม่ ต้องออกมาปลูกต้นไม้ไว้ให้ลูกว่า แต่ไหนแต่ไรมา เวลาเราจะสร้างบ้าน หรือจะทำเครื่องใช้ไม้สอย วัสดุทุกอย่างจะหาได้จากสวนหลังบ้าน หรือจากป่าชุมชนใกล้บ้าน เช่น นำหวายมาทำของใช้ในบ้าน ตันตะเคียน ตันหลุมพอ ที่ใช้สร้างบ้านก็มีในที่ดินของตนเอง ไม้รู้สึกเดือดร้อนอะไร

แต่ต่อมาในระยะหลังรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้ปลูกพืชเชิงเดี่ยว ต้นไม้ที่มีอยู่อย่างหลากหลายและเคยได้ใช้สอย ก็ถูกเปลี่ยนเป็นสวนยางบ้าง สวนผลไม้บ้าง ไม้ไม้ใช้สอยเหลืออยู่อย่างในอดีต เวลามีความจำเป็นต้องใช้ไม้สร้างบ้าน ก็ต้องไปหาจากป่าสงวน ซึ่งผิดกฎหมาย หรือไม้ก็ต้องไปซื้อจากร้านค้าไม้

สาเหตุข้างต้นไม่เพียงทำให้ไม้ไม้เพื่อสร้างบ้านและเพื่อใช้สอยเท่านั้น ยังทำให้ธรรมชาติเปลี่ยนแปลงขาดความสมดุล ฝนไม่ตกตามฤดูกาล นั่นคือ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติสูญเสียไป

จึงมาคิดว่าจะทำอย่างไรที่จะแก้ปัญหาได้ทั้ง 2 อย่าง คือ ลูกหลานก็มีไม้ไว้สร้างบ้านและธรรมชาติกลับคืนมา

หลังจากที่พูดคุยกับเพื่อนบ้านแล้ว ก็เลยจัดทำโครงการ “ปลูกไม้ไว้ให้ลูก” ขึ้น

พูดทุกเวทีก็มีคนฟัง...

น้าอัมพร เล่าอีกว่า พอคิดได้แล้วก็พยายามที่จะไปพูดขยายแนวคิดให้เพื่อนบ้านฟัง หลายคนบ่นว่า ปลูกไม้ตะเคียนทอง ไม้หลุมพอกก็ได้อยู่ แต่อีกเมื่อไหร่ถึงจะได้ใช้ไม่ตายไปก่อนหรือ? พอได้ฟังอย่างนี้ก็เกิดความคิดว่า เราไม่ได้ปลูกไว้ใช้เอง แต่เป็นการปลูกต้นไม้ไว้ให้ลูกหลาน แม้จะใช้เวลานานกว่าจะได้ผลแต่ถ้าไม่ปลูกตั้งแต่วันนี้ ลูกหลานคนรุ่นหลังที่เกิดมาจะยิ่งยากลำบาก

แกนนำกลุ่มออมทรัพย์คลองเปี้ยวบอกอีกว่า เพื่อให้ความคิดถูกขยายออกไป ตนจะพูดคุยให้ชาวบ้านฟังทุกที่ที่มีคนไม่ว่าจะเป็นในงานศพ งานแต่งงานบวช พบใครตรงไหนพูดตรงนั้นก็มีคนสนใจมากขึ้น

เริ่มจาก 5,000 ต้น เพื่อตำบลสีเขียว...

น้าอัมพรเล่าว่า โครงการปลูกต้นไม้ไว้ให้ลูก เราทำกันมาตั้งแต่ปี 2548 ตอนนี้มีสมาชิก 23 ครอบครัว ซึ่งตอนแรกเราเน้นที่ผู้สูงอายุ แต่ระยะหลังขยายไปสู่คนรุ่นพ่อรุ่นแม่ และทำการปลูกต้นไม้โครงการแรกครบแล้ว 5,000 ต้น ตามที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้

เหตุผลสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่เริ่มจากผู้สูงอายุก็คือ ผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่เคยสัมผัสกับความสมบูรณ์ของธรรมชาติในอดีต มีภูมิปัญญาและความรู้ด้านป่าไม้ และการจัดการสวนสมรม อีกทั้งเป็นที่เคารพเชื่อถือของลูกหลาน คนเหล่านี้ ก็จะเป็นครูอย่างดี ให้กับคนในชุมชนได้มาร่วมกันสรรสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน

ตัดกำไรกลุ่มออมทรัพย์มาอุดหนุน...

ใครสนใจก็ชวนกันทำเลย พูดง่ายๆ ว่าใครคิดได้ก่อนก็ลงมือปลูกก่อน ไม่มีกฎเกณฑ์อะไรตายตัว แต่ถ้าขาดกล้าไม้ทางกลุ่มก็จะหาให้ หรือบางคนก็หาจากธรรมชาติเพราะบ้านเราพันธุ์ไม้หลายอย่าง ยังมีเหลือให้อนุรักษ์ ซึ่งไม้ที่เน้นก็จะเป็นไม้เพื่อการสร้างบ้าน เช่น สะเดา ตะเคียนทอง จำปา ฯลฯ แต่ถ้าใครมีไม้อย่างอื่นก็ไม่ว่ากัน

ส่วนเงินที่นำมาอุดหนุนนั้นจะนำเงินจากกลุ่มออมทรัพย์มาตั้งเป็นกองทุนเรียกว่า “กองทุนส่งเสริมการปลูกต้นไม้” เบื้องต้นจัดสรรมา 180,000 บาท โดย 120,000 บาท สำหรับเป็นค่าพันธุ์ไม้และค่าปลูกค่าพันธุ์ไม้ต้นละ 10 บาท และค่าปลูกต้นละ 10 บาท อีก 50,000 บาท เป็นค่าดูแลรักษาโดยจ่ายให้สมาชิกในการดูแลรักษา ต้นละ 3 บาทต่อเดือน

นอกจากนี้บางคนยังปลูกในสวนยาง โดยปลูกแซมระหว่างแถว จึงเชื่อมั่นว่าอีก 3-4 ปีข้างหน้า ตำบลคลองเปี้ยวจะปลูกต้นไม้ไว้ให้ลูกกันครบทุกบ้าน และในอีก 50 ปี ข้างหน้า เราหวังว่าคลองเปี้ยวจะเต็มไปด้วยต้นไม้ใหญ่ ไม้พื้นบ้านที่มีค่าที่กำลังจะสูญพันธุ์ไป ก็จะกลับมาอีกครั้ง และเมื่อครบ 50 ปี ใครจะตัดไม้ไปทำประโยชน์ ก็ย่อมทำได้ แต่ต้องมีการปลูกทดแทน

66

หลายคนมักจะบอกว่า ไม่มีเนื้อที่สำหรับปลูกต้นไม้
เราก็ต้องทำให้ขาดหรือชวนไปดูในสวนของเรา
อย่างในสวนของน้า (สวนอัมพร) มีไม้พลึงถึง 15 ชนิด
ไม้เนื้อแข็งต่างๆ ไม้ต่ำกว่า 500 ต้น ไม้ล้มลุกประเภท
พืชสวนครัวอีกมากมาย ยังมีเปิด 30 ตัว วัช 3 ตัว
หมูอีกหลายตัว มีสระเลี้ยงปลา ซึ่งอยู่บนๆ กันไป
รับรองว่าถ้าลุงถูกขังอยู่ในสวน 20 ปี
ก็มีชีวิตอยู่ได้อย่างสบาย

99

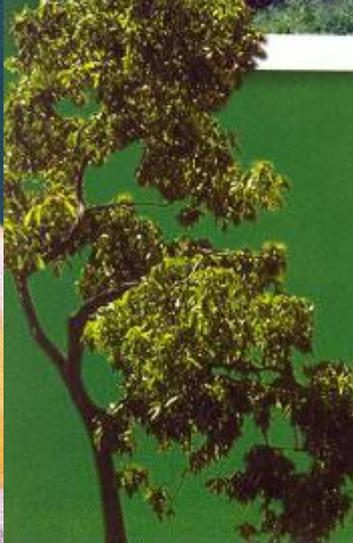
...น้าอัมพร ด่วงปาน...

รักต้นไม้-อยู่ได้อย่างพอเพียง...

ด้านบริหารจัดการนั้นก็ไม่ต้องยากอะไร โดยสมาชิกเลือกกรรมการขึ้นมา 7 คน ทำหน้าที่สนับสนุนให้กับสมาชิกไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์อะไรมาก กรรมการก็มีหน้าที่ลงพื้นที่เยี่ยมและให้คำแนะนำแก่สมาชิก เป็นกำลังใจให้ และบางครั้งก็ห่อข้าวไปกินกับสมาชิกในสวน

น้าอัมพรให้แง่คิดอีกว่า การปลูกต้นไม้ไว้ให้ลูกหลานนี้ ไม่เพียงลูกหลาน จะมีไม้ใช้สอยในอนาคตเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างนิสัยรักต้นไม้ให้กับชาวบ้าน ชวนชาวบ้านมาช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อม และธรรมชาติรอบๆ ตัว ซึ่งเมื่อทำไปเรื่อยๆ ผู้ปลูกก็จะเกิดความคิดเพิ่มเติม สวนที่ดูแลหอดั้งมานานก็ จะได้รับการดูแล เช่น ต่อยอดไปปลูกพืชชนิดอื่นๆ ทั้งไม้ผล ผักสวนครัว ตลอดจนการเลี้ยงสัตว์เป็นอาหาร ทำให้สวนที่ว่างเปล่ากลายเป็นแหล่ง อาหารสร้างชีวิตที่พอเพียงได้อีกด้วย

ก้าวต่อไปสู่ชุมชนสีเขียว...

เงินกองทุนที่จัดสรรไว้เพื่อดูแลรักษาต้นไม้จำนวน 50,000 บาท นั้น ยังได้แบ่งออกมาจำนวนหนึ่งไปฝากไว้ในกลุ่มออมทรัพย์ พร้อมกับมีการหาเงินเพิ่มเติมเรื่อยๆ เพื่อเป็นกองทุนสำรองหมุนเวียนสำหรับการปลูกต้นไม้รุ่นต่อไป ซึ่งวันที่ 27 มกราคม 2550 มีการเปิดอบรมสมาชิกเก่า และผู้ที่สนใจเข้าร่วมโครงการอีก 100 คน จึงพอจะเห็นแนวโน้มได้ว่า ตำบลคลองเบ็ญจะมีกองทุนเพื่อการปลูกต้นไม้ที่เติบโตขึ้นเรื่อยๆ ไปพร้อมๆ กับจำนวนสมาชิกที่เพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว เพื่อก้าวไปสู่ชุมชนสีเขียวอย่างยั่งยืน

ราษฎรร่วม-รัฐ หนุนสร้างทุนให้กับแผ่นดิน...

นำอัมพรให้แง่คิดว่าทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายอย่างต่อเนื่องและอยู่ในขั้นวิกฤต เรื่องสิ่งแวดล้อมจึงเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทยและของโลก เป็นปัญหาที่ทุกคนควรตระหนักและร่วมกันดูแล โดยเริ่มจากชุมชนท้องถิ่นของเราเอง ทุกวันนี้ประเทศไทยต้องเสียเงินจำนวนมาก เพื่อดูแลสิ่งแวดล้อม แต่หากเดินไม่ถูกทางก็จะไม่เกิดประโยชน์อะไร ทางออกจึงเห็นว่าชุมชนต้องลุกขึ้นมาจัดการสิ่งแวดล้อมของตนเองซึ่งอาจทำได้หลายวิธี อย่างที่คลองเบ็ญเริ่มด้วยโครงการปลูกต้นไม้ไว้ให้ลูก โดยชุมชนออกทุนและจัดการกันเอง แล้วค่อยๆ พัฒนาไปเรื่อยๆ

แต่เมื่อชุมชนทำได้แล้วหากรัฐเข้ามาสนับสนุนในด้านต่างๆ ทั้งเงินและเทคนิคความรู้ เชื่อว่าสภาพแวดล้อมจะฟื้นฟูกลับมาอีกครั้ง เป็นธรรมชาติที่ชุมชนท้องถิ่นรู้สึกรัก ห่วงแหน และภูมิใจที่จะรักษาให้คงอยู่ตลอดไป ทั้งรัฐและสังคมก็จะได้ประโยชน์ร่วมกันอย่างยั่งยืน

“

ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายอย่างต่อเนื่องและอยู่ในขั้นวิกฤต เรื่องสิ่งแวดล้อมจึงเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทยและของโลก เป็นปัญหาที่ทุกคนควรตระหนักและร่วมกันดูแล โดยเริ่มจากชุมชนท้องถิ่นของเราเอง

”

...นำอัมพร ด่วงปาน...

สอบถามข้อมูล

กลุ่มออมทรัพย์คลองเบ็ญ

15/1 หมู่ 3 ตำบลคลองเบ็ญ อำเภอนะบะ จังหวัดสงขลา 90130
โทร. 074-325-457

สนับสนุนการพิมพ์โดย

ส่วนประชาสัมพันธ์: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
2044/28-33 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310
โทร. 0-2718-0911 โทรสาร. 0-2718-0937, 0-2716-6001

www-CODI

website : www.codi.or.th e-mail : codi@codi.or.th